

СИЛАБУС
обов'язкового освітнього компонента
«ТЕХНОЛОГІЇ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ»

Шифр дисципліни за навчальним планом: ПП04
освітньої програми Початкова освіта
галузі знань 01 Освіта/Педагогіка
спеціальності 013 Початкова освіта
освітнього рівня магістр (термін навчання – 1,4)

1 курс, 1-й семестр

I. Опис дисципліни

Навчальне навантаження з дисципліни		Методи навчання і форми контролю
Кількість кредитів - 3		Методи навчання: 1. За джерелом передачі інформації: <i>словесні, наочні, практичні.</i> 2. За рівнем пізнавальної активності: <i>репродуктивні, пояснювально-ілюстративні, проблемного викладу, частково-пошукові, дослідницькі.</i> 3. За логікою розгортання змісту: <i>індуктивні, дедуктивні, традуктивні.</i>
Загальна кількість годин - 90		
<i>Денна</i>	<i>Заочна</i>	
Лекції:		
10	8	
Практичні заняття:		
10	4	
Лабораторні заняття:		
6	-	
Самостійна робота:		
64	78	
Співвідношення аудиторних годин і годин СРС:		
1/3	1/9	
Тижневе навантаження (год.) - аудиторне: 2 - самостійна робота: 4		Форма підсумкового контролю: Екзамен
Мова навчання – українська		

Предметом вивчення освітнього компоненту є педагогічні технології інклюзивного навчання учнів молодшого шкільного віку.

Міждисциплінарні зв'язки: освітній компонент «Технології інклюзивного навчання у початковій школі» враховує попередню підготовку студентів із навчальних курсів: «Філософія освіти», «Психолого-педагогічні технології», «Педагогічні інновації в Україні та за кордоном», «Методики та технології вивчення освітніх галузей у початковій школі» та забезпечує базу для наступного поглиблення знань, умінь та навичок із психолого-педагогічної дисципліни «Педагогіка партнерства та супервізії», «Технології управління освітнім процесом у початковій школі» та проведення виробничих педагогічних практик.

Мета і завдання освітнього компоненту:

Метою викладання освітнього компоненту «Технології інклюзивного навчання у початковій школі» є: засвоєння майбутніми магістрами алгоритмів упровадження сучасних технологій інклюзивного навчання учнів молодшого шкільного віку в умовах Нової української

школи.

Основними завданнями вивчення освітнього компоненту «Технології інклюзивного навчання у початковій школі» є:

- формувати мотивацію до опанування зарубіжним та вітчизняним досвідом щодо технологій інклюзивного навчання;
- формувати в майбутнього фахівця інклюзивного класу спектр загальних компетентностей: світоглядних, громадянських, комунікативних, міжособистісної взаємодії, інформаційно-комунікаційних, креативних, аналітичних, самоосвітніх;
- формувати організаційно-педагогічну готовність у майбутнього вчителя початкової школи до впровадження технологій інклюзивного навчання учнів у систему початкової школи;
- формувати вміння володіти та впроваджувати педагогічні технології інклюзивного навчання в освітньому процесі початкової школи з урахуванням індивідуальних психофізичних особливостей учнів з особливими освітніми потребами;
- формувати інтерес до вивчення перспективного педагогічного досвіду вчителів щодо впровадження ними педагогічних технологій інклюзивного навчання у системі початкової школи;
- формувати прагнення до самостійності, науково-дослідницької діяльності та прагнення до освіти впродовж життя.

II. Основні результати навчання та компетентності, які вони формують:

Інтегральна компетентність:

Здатність самостійно та комплексно розв'язувати задачі в сфері початкової освіти, у професійно-педагогічній та науково-пошуковій діяльності.

№	Результати навчання	Компетентності
1	ПР 3: Застосовувати інноваційні технології в навчанні освітніх галузей початкової школи в стандартних, нестандартних та невизначених ситуаціях.	ЗК 2: Здатність до креативності та генерування нових ідей у професійно-педагогічній діяльності.
2	ПР 5: Організовувати та управляти освітніми процесами у складних, непередбачуваних умовах, що потребують нових стратегічних підходів, налагоджувати співпрацю з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців, використовуючи інформаційно-комунікаційні технології та цифрові сервіси.	ЗК 6: Здатність до здійснення педагогічної діяльності з розумінням її значущості для розвитку суспільства та врахуванням важливості свого впливу на вирішення соціальних проблем.
3	ПР 6: Здійснювати супервізію, інтервізію, надавати педагогічну, психологічну та методичну допомогу учасникам освітнього процесу, організовувати роботу інклюзивного класу.	СК 3: Здатність застосовувати інноваційні технології в навчанні освітніх галузей початкової школи в стандартних, нестандартних та невизначених ситуаціях.
4	ПР 7: Моделювати, створювати та підтримувати безпечне, ергономічне, інклюзивне освітнє середовище початкової школи.	СК 4: Здатність до педагогічного партнерства (наставництво, супервізія, інтервізія тощо), до організації роботи інклюзивного класу.
5	ПР 13: Працювати в умовах інклюзивного освітнього середовища з використанням оптимальних технологій з української та зарубіжної практики з урахуванням принципів педагогіки партнерства, дитиноцентризму та розвивального навчання.	СК 10: Здатність обирати оптимальні педагогічні технології з української та зарубіжної практики для роботи в умовах інклюзивного освітнього середовища з урахуванням принципів партнерства, дитиноцентризму та розвивального навчання

III. Тематичний план дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 3 кредити ЄКТС 90 години.

	Кількість годин (денна форма навчання)	Кількість годин (заочна форма навчання)

№ з/п	Назви модулів і тем	Аудиторні	Лекції	Практичні	Лабораторні	СРС	Аудиторні	Лекції	Практичні	Лабораторні	СРС
Змістовий модуль 1. ТЕХНОЛОГІЇ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ УПРОВАДЖЕННЯ В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ											
1	Тема 1.1. Вступ. Педагогічні технології інклюзивного навчання: класифікація та особливості застосування в умовах сучасної умовах НУШ.	4	2	2	-	10	2	2	-	-	12
2	Тема 1.2. Впровадження технологій інклюзивного навчання в Новій українській школі.	4	2	1	2	10	2	1	1	-	12
3	Тема 1.3. Технології інклюзивного навчання молодших школярів із сенсорними та мовленнєвими порушеннями.	4	1	2	2	10	2	1	1	-	12
4	Тема 1.4. Технології інклюзивного навчання учнів із затримкою психічного розвитку та порушеннями опорно-рухового апарату.	5	2	2	2	10	3	2	1	-	12
5	Тема 1.5. Педагогічні технології інклюзивного навчання обдарованих і талановитих молодших школярів.	6	2	2		14	2	1	1		15
6	Тема 1.6. Особливості впровадження соціально-педагогічних технологій у системі початкової освіти.	3	1	1		10	1	1	-	-	15
Разом: 90 год.		26	10	10	6	64	12	8	4	-	78

IV. Зміст навчальної дисципліни за модулями та темами

Змістовий модуль 1. ТЕХНОЛОГІЇ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ УПРОВАДЖЕННЯ В НУШ

Тема 1.1. Педагогічні технології інклюзивного навчання: класифікація та особливості застосування в умовах сучасної умовах НУШ

1. Зміст поняття «педагогічна технологія інклюзивного навчання молодшого школяра».
2. Класифікація інноваційних технологій інклюзивного навчання молодших школярів із особливими потребами.

Тема 1.2. Впровадження технологій інклюзивного навчання в Новій українській школі

1. Навчально-методичне і кадрове забезпечення інклюзивного навчання дітей з особливими потребами в умовах НУШ.
2. Професійна компетентність вчителя та його підготовка до організації освітнього процесу в умовах інклюзивного середовища.
3. Супервізія, інтервізія як надання педагогічної, психологічної та методичної допомоги вчителя учасникам освітнього процесу в інклюзивному класі.

4. Діяльність асистента вчителя в інклюзивному класі. Педагогічна взаємодія з батьками дітей з особливими освітніми потребами.

Тема 1.3. Технології інклюзивного навчання молодших школярів із сенсорними та мовленнєвими порушеннями

1. Характеристика психофізичного розвитку учнів із вадами зору (сліпі, осліплі, зі зниженим зором).

2. Технології навчання молодших школярів з порушеннями зору.

3. Технології навчання учнів із мовленнєвими порушеннями.

4. Технології ейдетики.

5. Застосування арт-терапії в корекції усного мовлення молодших школярів із заїканням.

Тема 1.4. Технології інклюзивного навчання учнів із затримкою психічного розвитку та порушеннями опорно-рухового апарату

1. Характеристика відхилень у дітей при затримці психічного розвитку (розумово відсталі, емоційно неврівноважені).

2. Специфіка освітніх потреб молодших школярів із затримкою психічного розвитку.

3. Алгоритми застосування в початковій школі спеціальних програм інклюзивної освіти дітей із затримкою психічного розвитку.

4. Загальна характеристика порушень опорно-рухового апарату у молодших школярів (ДЦП, клишоногість, аномалії хребта, поліомієліт).

5. Технології навчання та спеціальні програми корекційно-відновлювальної роботи з учнями із ДЦП.

6. Технології навчання аутичних молодших школярів в умовах масової початкової школи.

Тема 1.5. Педагогічні технології інклюзивного навчання обдарованих і талановитих молодших школярів

1. Технології інклюзивного навчання учнів «групи ризику» у початковій школі.

2. Технології інклюзивного навчання обдарованих і талановитих учнів.

3. Дидактичний ресурс проектного навчання у контексті інноватизації початкової освіти учнів з особливими потребами.

4. Інформаційні та телекомунікаційні технології навчання в системі початкової освіти дітей з особливими потребами.

Тема 1.6. Особливості впровадження соціально-педагогічних технологій у системі початкової освіти

1. Упровадження ігрових технологій в інклюзивній початковій школі.

2. Типологія здоров'язбережувальних технологій (оздоровчі, технології навчання здоров'ю, виховання культури здоров'я).

3. Педагогічний ресурс естетотерапії природними та ігровими засобами в інклюзивній освіті молодших школярів (ігрова терапія; песочна терапія; анімалотерапія; хореотерапія, формокорекційна ритмопластика; сміхотерапія).

4. Арт-терапія в інклюзивній освіті учнів молодшого шкільного віку (музикотерапія у корекційно-виховній роботі з дітьми із особливостями психофізичного розвитку; естетотерапія мистецькими засобами (театральна-драматична діяльність з учнями із особливостями у розвитку; пісенна терапія; бібліотерапія; терапія кольором; лялькотерапія).

V. Завдання до самостійної роботи студентів та форми контролю за їх виконанням

№	Тема	Зміст самостійних завдань	Форма звітності
Змістовий модуль 1			
1	Тема 1.1. Педагогічні технології інклюзивного навчання: класифікація та особливості	Завдання 1 Проаналізуйте сутність основних понять: «інклюзія», «інклюзивне навчання», «технології інклюзивного навчання» Завдання 2 Проаналізуйте зарубіжний досвід організації інклюзивного навчання дітей.	Словник понять Опорний конспект

	застосування в умовах сучасної умовах НУШ.		
2	Тема 1.2. Впровадження технологій інклюзивного навчання в Новій українській школі.	<p>Завдання 1 Підготувати опорний конспект про навчально-методичне і кадрове забезпечення інклюзивного навчання дітей з особливими потребами в умовах НУШ</p> <p>Завдання 2 Скласти пам'ятку для вчителів, що працюють в інклюзивному класі.</p> <p>Завдання 3 Підготувати порівняльну таблицю. Підготовка асистентів педагогів: досвід Канади. Підготовка асистентів педагогів: досвід США. Підготовка асистентів педагогів: досвід Великої Британії.</p> <p>Завдання 4 Зобразити у вигляді інтелект-карти обов'язки асистента вчителя.</p>	<p>Опорний конспект</p> <p>Творча робота</p> <p>Узагальнена таблиця</p> <p>Інтелект-карта</p>
3	Тема 1.3. Технології інклюзивного навчання молодших школярів із сенсорними та мовленнєвими порушеннями	<p>Завдання 1 Презентація на тему: Соціалізація дитини із сенсорними та мовленнєвими порушеннями: індивідуальний підхід та етапи соціалізації.</p> <p>Завдання 2 Підготувати загальні рекомендації щодо організації просторово-фізичного інклюзивного освітнього середовища для дітей із сенсорними та мовленнєвими порушеннями.</p> <p>Завдання 3 Написати есе на тему: «Переваги та недоліки використання методики ейдотехніки у роботі з дітьми, що мають сенсорні та мовленнєві порушення».</p> <p>Завдання 4 Підготувати комплекс завдань (вправ, ігор) для молодших школярів із сенсорними та мовленнєвими порушеннями.</p>	<p>Презентація</p> <p>Пам'ятка</p> <p>Есе</p> <p>Творча робота</p>
4	Тема 1.4. Технології інклюзивного навчання учнів із затримкою психічного розвитку та порушеннями опорно-рухового апарату.	<p>Завдання 1 Підготувати загальні рекомендації щодо організації просторово-фізичного інклюзивного освітнього середовища для дітей із затримкою психічного розвитку та порушеннями опорно-рухового апарату.</p> <p>Завдання 2 Підготувати комплекс завдань (вправ, ігор) для молодших школярів із затримкою психічного розвитку та порушеннями опорно-рухового апарату.</p>	<p>Пам'ятка</p> <p>Творча робота</p>
5	Тема 1.5. Педагогічні технології інклюзивного навчання обдарованих і талановитих молодших школярів.	<p>Завдання 1 Підготувати опорний конспект на тему: Інформаційні та телекомунікаційні технології навчання в системі початкової освіти обдарованих і талановитих дітей.</p> <p>Завдання 2 Написати есе на тему: «Обдаровані та талановиті діти».</p> <p>Завдання 3 Підготувати комплекс завдань (вправ, ігор) для обдарованих і талановитих молодших школярів.</p>	<p>Опорний конспект</p> <p>Есе</p> <p>Творча робота</p>
5	Тема 1.6. Особливості впровадження соціально-педагогічних технологій у	<p>Завдання 1 Підготувати опорний конспект: Стратегія й тактика застосування соціально-педагогічних технологій у системі початкової освіти учнів.</p> <p>Завдання 2 Підготувати презентацію на тему: Арт-терапія в інклюзивній освіті</p>	<p>Опорний конспект</p> <p>Презентація</p>

системі початкової освіти	учнів молодшого шкільного віку (вид терапії на вибір студента). Завдання 3 Підібрати комплекс вправ (ігор) з пальчикової гімнастики для дітей молодшого шкільного віку	Творча робота
---------------------------	---	---------------

V. Контроль якості знань студентів

5.1. *Форми і методи поточного контролю*

Форми поточного контролю: модульні контрольні роботи.

Методи поточного контролю: усне опитування, тести, практичні завдання.

5.2. *Форми і методи підсумкового контролю*

Екзамен

VII. Інформаційні джерела для вивчення курсу

1. Гріневич Ж. Орієнтація на особистість: робота в інклюзивних класах. *Початкова освіта: Шкільний світ*. 2011. № 46. С. 6–8.

2. Грицюк Н. Потурбуймося про дітей з особливими освітніми потребами. *Дефектолог*. № 5 (29). травень. 2009.

3. Горбатюк О. Ф. Соціальна адаптація та інтеграція дітей з особливими потребами в загальноосвітню початкову школу. *Розкажіть онуку*. 2008. № 8. С.2–3.

4. Громовий В. Звичайна освіта для особливих дітей. *Директор школи*. 2006. № 2. С. 6–9.

5. Даніелс Е. Залучення дітей з особливими потребами до загальноосвітніх класів / Е. Даніелс, К. Стаффорд. Львів: Т-во «Надія», 2000. 255 с.

6. Даниленко Л.І. Управління інклюзивною школою на засадах менеджменту освітніх інновацій / *Інклюзивна школа: особливості організації та управління: Навчально – методичний посібник / Кол.: авторів: Колупаєва А.А., Найда Ю.М., Софій Н.З. та ін. За заг.ред. Даниленко Л.І., К.: 2007. 128с.*

7. Діти з особливостями розвитку в звичайній школі [автор-укладач Л.В.Турищева]. Х.: Вид. група «Основа», 2011. 111 с.

8. Єфімова С.М. Лідерство та інклюзивна освіта : навч-метод. посібник / С.М. Єфімова , С.В. Королюк за заг. ред. А.А. Колупаєвої. К.: Видавничий дім «Плеяди», 2012. 164 с.

9. Індекс інклюзії: загальноосвітній навчальний заклад: Навчально-методичний посібник / Кол. упорядників: Патрикеева О. О., Софій Н.З., Луценко І. В., Василяшко І. П. Під заг. ред. Шинкаренко В. І., К.: ТОВ «Видавничий дім 1 “Плеяди», 2013. 96 с.

10. Колупаєва А.А. Досвід реалізації інклюзивної освіти в країнах Європи / *Колупаєва А.А. Педагогічні основи інтегрування школярів з особливостями психофізичного розвитку в загальноосвітні навчальні заклади: Монографія*. К.: Педагогічна думка, 2007. 458 с.

11. Колупаєва А.А., Таранченко О.М. Інклюзивна освіта від основ до практики: монографія. Київ «Атопол». -2016 р. 152 с. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/708170/>

12. Колупаєва А. А. Педагогічні технології інклюзивного навчання / А.А. Колупаєва, О. М. Таранченко. Харків : Ранок, ВГ «Кенгуру», 2018. 160 с.

13. Таранченко О. Ефективні технології викладання в інклюзивній школі. *Початкова школа*. 2017. –№5. С. 50–54.

14. Таранченко О. М. Соціальне інтегрування: ключовий концепт інклюзії. *Особлива дитина : навчання і виховання*. № 3(83). 2017. С. 7–15.

VIII. Інформація про викладача

Викладач	КОВАЛЬ ТЕТЯНА ВАСИЛІВНА
Профіль викладача на сторінці кафедри/факультету	Доцент кафедри початкової освіти та інноваційної педагогіки педагогічного факультету https://pf.udu.edu.ua/fakultet/struktura/kafedry/kafedra-pochatkovoi-osvity/pro-kafedru-pmpn#koval-tv
Електронна адреса	t.v.koval@npu.edu.ua
Контактний телефон	м.т. +380977347431
Інформація про консультації	Консультації згідно визначеного графіку кафедри

ІХ. Організаційні вимоги з вивчення навчальної дисципліни

9.1. Вимоги до роботи студентів під час проведення навчальних занять з курсу (відвідування занять, етика поведінки під час занять, відпрацювання пропущених занять тощо)

Політика щодо відвідування

Під час вивчення ОК здобувачі вищої освіти дотримуються вимог чинного законодавства України, Статуту УДУ імені Михайла Драгоманова (<https://udu.edu.ua/resursy/normatyvni-dokumenty/statut-ukrayinskoho-derzhavnoho-universytetu-imeni-mykhayla-drahomanova>) і Правил внутрішнього розпорядку УДУ імені Михайла Драгоманова (<https://udu.edu.ua/resursy/normatyvni-dokumenty/nakaz/pravya-vnutrishnoho-rozporiadku-udu-imeni-mykhaila-drahomanova>) відвідують заняття відповідно розкладу, дотримуються етичних норм поведінки.

Усі учасники освітнього процесу дотримуються загальноприйнятих моральних принципів, правил поведінки та корпоративної культури; підтримувати атмосферу доброзичливості, відповідальності, порядності й толерантності. Відвідування занять з курсу є обов'язковим за визначеним деканатом розкладом. За об'єктивних причин (лікарняний, заява) заняття може бути відпрацьованим. Атмосфера на заняттях повинна бути творчою, відкритою до конструктивної критики. Недопустимі запізнення на заняття; списування.

Політика щодо дедлайнів і перескладання

Здобувачі вищої освіти можуть здійснювати перескладання результатів навчання ОК відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в УДУ імені Михайла Драгоманова», «Положення про порядок контролю якості знань студентів УДУ імені Михайла Драгоманова», «Положення про порядок ліквідації академічної заборгованості студентами УДУ імені Михайла Драгоманова» (посилання на Положення: <https://udu.edu.ua/resursy/normatyvni-dokumenty>).

Усі завдання передбачені навчальною програмою мають бути виконані у встановлений викладачем термін.

Правила виконання завдань ОК: практичні та самостійні завдання виконуються вчасно та здаються викладачу у визначені ним терміни. Роботи, що здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються нижчою оцінкою (75% від максимальної оцінки). У разі неатестації перескладання відбувається з дозволу деканату.

Політика щодо конфліктних ситуацій

Вирішення конфліктних ситуацій у ЗВО здійснюється відповідно до «Положення про врегулювання конфліктів в УДУ імені Михайла Драгоманова» (<https://udu.edu.ua/resursy/normatyvni-dokumenty/nakaz/polozhennia-pro-vrehuliuvannia-konfliktiv-v-udu-imeni-mykhaila-drahomanova>). Між учасниками освітнього процесу здійснюється партнерська взаємодія, толерантність і повага до кожної особистості.

9.2. Вимоги до академічної доброчесності студентів.

Політика щодо академічної доброчесності

Політика ОК ґрунтується на засадах «Положення про академічну доброчесність в УДУ імені Михайла Драгоманова» (<https://udu.edu.ua/resursy/normatyvni-dokumenty/nakaz/polozhennia-pro-akademichnu-dobrochesnist-udu>). Викладач ознайомлює здобувача вищої освіти з правилами поведінки на заняттях, користування засобами електронного зв'язку, недопущенням академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації, списування, акцентує увагу на заборону використання додаткових джерел інформації під час оцінювання знань, при використанні Інтернет-ресурсів зазначається використане джерело.

Під час навчання учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності: етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової діяльності.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю (для осіб з особливим освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей); посилання на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності.

Х. Умови для інклюзивного вивчення освітнього компонента:

Даний ОК може викладатися для людей з особливими освітніми потребами. Форми і методи інклюзивного навчання обираються з урахуванням індивідуальних потреб здобувача. Обов'язково поєднуються фронтальні, індивідуальні та групові ФОНД. Традиційні методи навчання поєднуються з інтерактивними і спеціальними (методи педагогічного супроводу та корекції, тощо).